

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och till vissa lagar som har samband med den (RP 32/2019 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Eeva Lantto, finansministeriet
- informationsförvaltningsråd Maria Nikkilä, finansministeriet
- lagstiftningsråd Johannes Heikkonen, justitieministeriet
- specialsakkunnig Sini Lahdenperä, kommunikationsministeriet
- dataombudsman Reijo Aarnio, dataombudsmannens byrå
- branschdirektör Lasse Skog, Statskontoret
- specialsakkunnig Taito von Konow, Skatteförvaltningen
- direktör Timo Salovaara, Befolkningsregistercentralen
- specialsakkunnig Emilia Laitala, Befolkningsregistercentralen
- ledande expert Anne Lohtander, Transport- och kommunikationsverket.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Tullen
- Lantmäteriverket
- Folkpensionsanstalten
- Finlands Kommunförbund.

Inget yttrande av

- Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry.

Betänkande FvUB 12/2019 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster ändras. För främjandet av elektronisk identifiering av utländska personer föreslås det att det till lagen fogas en möjlighet för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att i samband med tillhandahållandet av tjänsten för identifiering av fysiska personer identifiera personer också med hjälp av sådana metoder för identifiering som omfattas av det europeiska ömsesidiga erkännandet av identifieringsverktyg. Dessutom ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata med stöd av bestämmelser som fogas till lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster kunna bevilja sådana identifieringsverktyg som utländska medborgare kan använda för att identifiera sig exempelvis när de ansöker om registrering av en fullmakt eller en annan viljeyttring.

Enligt förslaget ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata få möjlighet att överföra biträdande uppgifter som gäller registrering av viljeyttringar och beviljande av identifieringsverktyg för utländska medborgare till att skötas inom ramen för samservice enligt lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen. Bestämmelser om de nya uppgiftshelheter som ska skötas inom ramen för samservice tas in i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster och i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster. Det föreslås en ändring i lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen så att det inom samservicen också kan skötas andra i lag angivna uppgifter, såsom de föreslagna biträdande uppgifterna.

Det föreslås att det i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster tas in en skyldighet att använda behörighetstjänsten, så att skyldigheten gäller användningen av den del av behörighetstjänsten som tillhandahåller uppgifter om personers lagliga företrädare. Användningsskyldigheten föreslås inte gälla uppgifter om fullmakter och andra viljeyttringar. Kretsen av aktörer som är skyldiga att använda stödtjänster förblir enligt förslaget oförändrad.

I lagen tas det vidare in en möjlighet att av användarorganisationerna ta ut avgifter för användning av identifieringstjänster, den samlade förvaltningstjänsten för internetbetalning och behörighetstjänsten.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås det att lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016, stödtjänstlagen), lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentra-

Betänkande FvUB 12/2019 rd

lens certifikattjänster (661/2009, befolkningsdatalagen) och lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen (223/2007, samservicelagen) ändras.

De föreslagna ändringarna hänför sig till utvecklingen av identifieringen av utländska medborgare som använder elektroniska tjänster inom den offentliga förvaltningen, registreringen av fullmakten att uträtta ärenden och skötseln av uppgifter i anslutning till detta och till beviljandet av identifieringsverktyg för utländska medborgare inom den offentliga förvaltningens samservice samt skyldigheten att använda den s.k. fullmaktstjänsten. Dessutom föreslås det i lagen om stödtjänster att det i fortsättningen ska kunna tas ut en avgift av användarorganisationerna för användningen av vissa stödtjänster. Det föreslås också ändringar i bestämmelserna om behandling av personuppgifter.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att främja elektronisk kommunikation inom den offentliga förvaltningen och delvis också inom privata tjänster. Utskottet understöder propositionens målsättning och förordar att de föreslagna ändringarna godkänns med de anmärkningar och ändringsförslag som framförs i detta betänkande.

Bestämmelser om den offentliga förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster, kraven på dem, uppgifterna i anslutning till produktionen av dem samt behandlingen av personuppgifter och andra uppgifter i anslutning till produktionen finns för närvarande samlade i den lag om stödtjänster som trädde i kraft den 15 juli 2016. I lagen finns också bestämmelser om rätten och skyldigheten att använda gemensamma stödtjänster för e-tjänster och om förutsättningarna för att använda tjänsterna. Syftet med lagen är att förbättra tillgången till offentliga tjänster, tjänsternas kvalitet, informationssäkerheten, interoperabiliteten och styrningen samt att främja effektiviteten och produktiviteten i den offentliga förvaltningens verksamhet.

Produktionen och utvecklingen av stödtjänster har huvudsakligen koncentrerats till Befolkningsregistercentralen, som i början av 2020 blir Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (FvUB 33/2018 rd — RP 233/2018 rd och FvUB 3/2019 rd — RP 10/2019 rd). Den samlade förvaltningstjänsten för internetbetalning ska produceras av Statskontoret och karttjänsten för förvaltningen ska produceras av Lantmäteriverket.

En av de stödtjänster som Befolkningsregistercentralen producerar är en identifieringstjänst för fysiska personer, som möjliggör stark elektronisk autentisering. Där identifieras personer via en tjänst som tillhandahålls av den leverantör av identifieringstjänster som avses i lagen om stark autentisering och betrodda elektroniska tjänster (617/2009, autentiseringslagen). Starka elektroniska identifieringstjänster är t.ex. bankernas nätbankskoder, teleföretagens mobilcertifikat och Befolkningsregistercentralens medborgarcertifikat med ett identitetskort som utfärdas av polisen. Identifieringstjänsten administrerar identifieringstransaktionen och lämnar ut identifieringsuppgifter om en person ur befolkningsdatasystemet till användarorganisationen.

Förvaltningsutskottet har vid stiftandet av lagen om stödtjänster sett det som viktigt att försöka hitta lösningar för att alla ska ha möjlighet till stark elektronisk autentisering efter eget val. Det är också ett villkor för att man ska kunna använda e-tjänster. Utskottet har utgått från att en person med samma identifikationskoder ska få tillgång till både den offentliga och den privata sektorns tjänster (FvUB 13/2016 rd — RP 59/2016 rd). Vad beträffar lagändringar vill utskottet också lyf-

Betänkande FvUB 12/2019 rd

ta fram minderåriga barns och deras vårdnadshavares möjligheter att anlita olika typer av digitala servicekanaler där det beroende av tjänstens art förekommer olika åldersgränser .

Identifiering av utländska medborgare vid elektronisk kommunikation

I den s.k. eIDAS-förordningen (EU) nr 910/2014 föreskrivs (artikel 6) om ömsesidigt erkännande av metoder för elektronisk identifiering. Medlemsstaternas myndigheter ska erkänna de metoder för elektronisk identifiering som har anmälts till kommissionen och som har utfärdats i en annan medlemsstat för att använda nättjänster med en hög och förhöjd säkerhetsnivå och som är minst lika hög som den säkerhetsnivå som krävs av det berörda offentliga organet för tillträde till nättjänsten.

Befolkningsregistercentralen har enligt 42 c § i autentiseringslagen till uppgift att upprätthålla ett nationellt gränssnitt i anslutning till interoperabilitetsramverket för elektronisk identifiering enligt eIDAS-förordningen (s.k. nationell nod). I en tjänst för identifiering av fysiska personer kan en person för närvarande identifieras endast via en tjänst som tillhandahålls av en leverantör av en stark autentiseringstjänst, och i nuläget förmedlas inte identifieringstransaktioner från andra medlemsstater som omfattas av det ovan beskrivna ömsesidiga erkännandet.

Den föreslagna ändringen förenhetligar bestämmelserna i autentiseringslagen och i lagen om stödtjänster och ger myndigheterna i Finland en lösning genom vilken de kan fullgöra skyldigheten att bevilja ömsesidigt erkännande enligt eIDAS-förordningen. I praktiken innebär detta att medborgare i de EU-länder vars metod för elektronisk identifiering har godkänts i ett förfarande enligt eIDAS-förordningen kan logga in i alla finländska e-tjänster inom den offentliga förvaltningen med sitt eget identifieringsverktyg. Utskottet anser det motiverat att identifieringen av EU-medborgare kan skötas centraliserat.

Alla utländska medborgare som använder elektroniska tjänster som tillhandahålls av finska myndigheter kan inte identifieras med hjälp av de metoder för elektronisk identifiering som omfattas av det europeiska ömsesidiga erkännandet. Avsikten är att främja utländska medborgares möjligheter att identifiera sig också genom en ny identifieringstjänst för utländska medborgare som ska skötas av den nya Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Det föreslås att bestämmelser om identifieringstjänsten för utländska medborgare och beviljande av identifieringsverktyg samt om registret över utländska medborgares identifieringsverktyg fogas till befolkningsdatalagen. I fortsättningen tillhandahåller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata identifieringstjänster om utländska medborgare för den offentliga förvaltningen som en identifieringstjänst enligt 3 § 1 mom. 5 punkten i lagen om stödtjänster. Ett identifieringsverktyg av ny typ beviljas en utländsk medborgare som inte har en finsk personbeteckning och som inte kan identifieras med ett verktyg för stark autentisering enligt autentiseringslagen. Utskottet betonar att syftet med en autentiseringstjänst för utländska medborgare inte är att ersätta tjänster för stark autentisering, som fortfarande är huvudregeln vid skötseln av ärenden inom förvaltningen.

Enligt erhållen utredning planerar finansministeriet som bäst ett projekt som gäller digital identitet. I det sammanhanget har man för avsikt att söka långsiktiga lösningar för identifiering i elek-

Betänkande FvUB 12/2019 rd

troniska tjänster av utlänningar och finländare som bor utomlands. Det pågår också ett arbetsgruppsarbete för att utreda förnyandet av personbeteckningen och förvaltningen av den identitet som staten garanterar.

Registrering av fullmakter och andra viljeyttringar och skötsel av anknyttande uppgifter inom samservicen

Befolkningsregistercentralen producerar som stödtjänst en behörighetstjänst som tillhandahåller användarorganisationen uppgifter om en persons handlingsbehörighet och behörighet eller andra viljeyttringar. Befolkningsregistercentralen för ett register över sådana fullmakter att sköta ärenden och över andra viljeyttringar som avgetts av fysiska personer och på sammanslutningars vägar.

Den gällande regleringen gör det möjligt att utnyttja registret över elektroniska fullmakter och andra viljeyttringar i behörighetstjänsten också vid andra än elektroniska tjänster, såsom besök och skriftlig kommunikation. Däremot förutsätter en registrering av en fullmakt på annat sätt än elektroniskt att bestämmelserna om förutsättningarna för registrering uppfylls, så att personens identitet och behörighet kan kontrolleras också på annat sätt än genom att hämta behövliga uppgifter ur basregistren. Huvudregeln är fortfarande att den som avger viljeyttringen identifieras på ett tillförlitligt sätt med hjälp av tjänsten för identifiering av fysiska personer eller med någon annan metod för identifiering som är informationssäker och bevislig. Registrering av viljeyttringar kan enligt 10 § 3 mom. i den föreslagna lagen om stödtjänster också grunda sig på en skriftlig fullmakt eller någon annan viljeyttring, om det inte finns anledning att betvivla dokumentets autenticitet och integritet. Enligt motiveringen till bestämmelsen är hörande av fullmaktsgivaren ett sätt att säkerställa handlingens autenticitet och integritet vid registreringen av fullmakten.

Utskottet konstaterar att det i 10 § 1 mom. i lagen om stödtjänster uttryckligen föreslås bestämmelser om att registret förs över sådana fullmakter att sköta ärenden och andra viljeyttringar som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämt på förhand. Således är t.ex. de fullmakter som registreras med stöd av en skriftlig fullmakt inte formfria. De innehåller en eller flera så kallade fullmaktskoder som fastställts på förhand och som anger den befullmäktigades behörighet att sköta ärenden för sin huvudmans räkning. Koderna används i e-tjänster, som godkänner skötsel av ärenden för annans räkning med stöd av dessa koder. Avsikten är att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska fastställa dessa koder i samarbete med användarorganisationerna. I samband med registrering av en skriftlig fullmakt bör man enligt motiven även säkerställa att fullmaktsgivaren vill att fullmakten registreras uttryckligen som en elektronisk fullmakt i behörighetstjänsten.

Enligt förslaget kan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata överföra uppgifter som gäller registreringen av viljeyttringar och beviljande av de identifieringsverktyg för utländska medborgare som krävs bland annat vid registrering av viljeyttringar till att skötas inom ramen för samservice. Uppgifterna definieras i de föreslagna 10 b § i lagen om stödtjänster och 69 d § i befolkningsdatalagen. Till dessa uppgifter kan utöver rådgivning höra registrering av viljeyttringar och kontroll av förutsättningarna för registrering samt radering av viljeyttringar ur registret på begäran av den som avgett viljeyttringen eller den befullmäktigade. Uppgifter i anslutning till beviljandet av identifieringsverktyg är kontroll av personuppgifterna för den som ansöker om ett

Betänkande FvUB 12/2019 rd

identifieringsverktyg och registrering av uppgifter i registret över identifieringsverktyg för utländska medborgare. Inom ramen för samservice kan dessutom ett identifieringsverktyg återkallas på begäran av innehavaren. Enligt motiveringen skiljer sig uppgiftshelheten inte avsevärt från de uppgifter som redan nu kan skötas inom samservicen.

Statliga myndigheter, kommunala myndigheter och Folkpensionsanstalten kan enligt samservicelagen vara uppdragstagare och uppdragsgivare inom samservicen. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan överföra assisterande uppgifter som gäller registrering av fullmakter och beviljande av identifieringsverktyg exempelvis till Skatteförvaltningen eller en annan myndighet som använder behörighetstjänsten och som sköter registreringsuppgifter som anges särskilt i lag och i enlighet med vad man i samserviceavtalet närmare kommit överens om samt i enlighet med de instruktioner som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata gett.

Utskottet betonar att de uppgifter i anslutning till skötseln av registerverksamheten och mottagandet av ansökningar som sköts inom samservicen inte inbegriper utövning av offentlig makt. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har fortfarande ansvaret för registerföringen och beslutanderätten i anslutning till registreringen i fall där förvaltningens kunder ska meddelas beslut.

Dessutom är det skäl att notera att de allmänna författningar som garanterar rättssäkerheten inom förvaltningen blir tillämpliga inom samservicen utan separat lagstiftning. Sådana författningar är bland annat förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och samiska språklagen (1086/2003). Personalen hos parterna i samservicen handlar under tjänsteansvar vid skötseln av ett offentligt uppdrag.

Samservicen baserar sig i princip på ett frivilligt samserviceavtal, där det enligt 8 § i samservicelagen ska avtalas bl.a. om de ersättningar som ska betalas för kostnaderna för samservicen eller om de grunder som ska användas vid bestämmandet av ersättningen. Dessutom ska man till exempel komma överens om utbildningen av servicerådgivare och det kunskapsmässiga och tekniska stöd som uppgifterna kräver. Enligt 5 b § i samservicelagen svarar uppdragsgivaren inom sitt verksamhetsområde för inskolning och utbildning av servicerådgivare och för att servicerådgivarna har möjlighet att vid behov få expertstöd för skötseln av kundservicefunktioner.

Riksdagen har vid stiftandet av lagstiftningen om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata förutsatt att regeringen ser till att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan tillhandahålla tjänster i hela landet med hänsyn till bland annat behoven av personliga besök hos myndigheten, bristande tillgång till IT-utrustning och brister i IT-kunskaperna hos en del av befolkningen, nedsatt funktionsförmåga till följd av hög ålder eller sjukdom, vilket försvårar kontakt med myndigheten, och tillgången till språktjänster på båda nationalspråken och på samiska (FvUB 3/2018 rd). Utskottet välkomnar att nätverket av verksamhetsställen inom den offentliga förvaltningen kan utnyttjas i större utsträckning än för närvarande och att det även finns kundservice som man besöker personligen för dem som behöver det. Den föreslagna regleringen underlättar till exempel tillhandahållande av fullmakt för personer utan tillräckliga digitala färdigheter, intressebevakare, personer som anlitar intressebevakare och dödsbon samt registrering av fullmakter.

Betänkande FvUB 12/2019 rd

Behandling av personuppgifter

I lagen om stödtjänster har det redan tidigare gjorts sådana ändringar i författningshänvisningarna som följer av EU:s allmänna dataskyddsförordning (EU) nr 679/2016. Nu föreslås bestämmelser om registret över identifieringsverktyg för utländska medborgare, i fråga om vilka specialbestämmelser har ansetts behövliga bl.a. på grund av att registret innehåller uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, t.ex. uppgifter som består av teknisk jämförelse av fotografier av en person.

Beviljande av ett identifieringsverktyg till en utländsk medborgare förutsätter behandling av personuppgifterna för de personer som har beviljats identifieringsverktyg och att det förs register över de beviljade identifieringsverktygen och innehavarna av dem. Med stöd av dessa registeruppgifter ska det vara möjligt att entydigt identifiera ett identifieringsverktyg och dess innehavare. Att behandla personuppgifter i samband med beviljandet av ett identifieringsverktyg och tillhandahållandet av tjänsten är därmed oundvikligt. Behandlingen av personuppgifter i detta sammanhang grundar sig på lagen om stödtjänster och befolkningsdatalagen. Behandlingen är således lagenlig på det sätt som avses i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

Utskottet föreslår på det sätt som framgår av detaljmotiveringen att 14 § i lagen om stödtjänster som gäller utlämnande av uppgifter som behandlas inom tjänsteproduktionen preciseras så att de uppgifter som lämnas ut begränsas till uppgifter som är nödvändiga med tanke på behandlingsändamålet.

Skyldigheten att använda behörighetstjänsten

Statens förvaltningsmyndigheter, ämbetsverk, inrättningar och affärsverk, kommunala myndigheter i deras lagstadgade uppgifter samt domstolar och andra rättskipningsorgan är enligt 5 § 1 mom. i lagen om stödtjänster skyldiga att använda vissa stödtjänster. För närvarande gäller användningsskyldigheten inte behörighetstjänsten.

För de nämnda myndigheterna föreslås skyldighet att använda den del av behörighetstjänsten som tillhandahåller uppgifter om personers lagliga företrädare. Genom ändringen effektiviseras den offentliga förvaltningens verksamhet vid ordnandet av elektroniska tjänster. Via behörighetstjänsten får användarorganisationerna med en enda anslutning samlad information om lagliga företrädare ur flera basregister. Den organisation som använder sig av fullmakter att uträtta ärenden behöver i fortsättningen inte ta i bruk flera olika informationstjänster för att kontrollera rätten att uträtta ärenden på tjänstens vägnar. I 5 § 1 mom. i lagen om stödtjänster har det dock gjorts möjligt att avvika från användningsskyldigheten t.ex. av tekniska eller funktionella orsaker eller av kostnadseffektivitetsskäl.

Vissa avgiftsbelagda stödtjänster

Kostnaderna för produktion av stödtjänster täcks enligt 25 § 1 mom. i lagen om stödtjänster med statliga medel, och för närvarande är användningen av stödtjänsten avgiftsfri för användarorganisationen.

Betänkande FvUB 12/2019 rd

Det föreslås att nämnda bestämmelse ändras så att tjänsteproducenten i fortsättningen av användarorganisationen kan ta ut en avgift för användningen av identifieringstjänster, den samlade förvaltningstjänsten för internetbetalning samt behörighetstjänsten. Bakom den föreslagna ändringen ligger enligt erhållen utredning driftskostnaderna för stödtjänsterna som är svåra att uppskatta och som varierar enligt volymförändringar. Enligt propositionsmotiven används Suomi.fi-identifikationen av 424 organisationer, och den 31 juli 2019 hade 1 062 e-tjänster registrerat sig för den. År 2017 var det genomsnittliga antalet identifieringstransaktioner 4,57 miljoner och före utgången av juli 2019 i genomsnitt 9,49 miljoner per månad.

Avsikten är att behörighetstjänsten och identifieringstjänsterna även framöver i princip ska tillhandahållas avgiftsfritt. Däremot ska man vid ingången av 2020 börja ta ut avgifter av användarorganisationerna för användningen av tjänsten för insamling och förvaltning av nätavgifter. De totala kostnaderna för internetbetalningar beräknas utvecklas så att serviceavgifterna under innevarande år uppgår till 3,2 miljoner euro och 2022 till sammanlagt 5,5 miljoner euro.

Utskottet anser det vara viktigt att man följer upp kostnaderna för produktionen av stödtjänster och användarorganisationernas kostnader. Målet bör vara att stödtjänsterna produceras så kostnadseffektivt som möjligt. Utskottet fäster också i detta sammanhang uppmärksamhet vid att myndigheterna ska reserveras tillräckliga resurser för skötseln av sina uppgifter.

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster

Ingressen. Riksdagen har tidigare (RSv 20/2019 rd — RP 10/2019 rd) godkänt ändringarna i de föreslagna 10 §, 12 § 3 mom. och 13 § 1 mom. som ska beaktas i ingressen.

14 §. Utlämnande av uppgifter som behandlas inom tjänsteproduktionen. I 1 mom. i den gällande paragrafen föreskrivs om tjänsteproducentens rätt att oberoende av sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som registrerats om användningen av stödtjänsten till den användarorganisation i samband med vars elektroniska tjänst eller annan skötsel av ärenden uppgifterna har registrerats eller som har varit en part i kommunikation som förmedlats via meddelandeförmedlingstjänsten. En förutsättning för utlämnande av dessa uppgifter är att användarorganisationen behöver uppgifterna för att säkerställa eller förbättra funktionen hos sin elektronisk tjänst eller för att säkerställa informationssäkerheten eller utreda störningar i informationssäkerheten hos sin elektroniska tjänst. Uppgifter får lämnas ut också om de behövs för att visa att uppgifterna behandlats på riktigt sätt i samband med skötseln av ärenden eller annars för att utreda problem vid skötseln av ärenden.

Det föreslås att paragrafen kompletteras med ett nytt 2 mom. som gäller användarorganisationens rätt att trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter om användningen av en ärendehanteringstjänst till tjänsteproducenten, dvs. i praktiken till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Enligt förslaget ska det vara möjligt att lämna ut uppgifter på samma villkor som i bestämmelsen i gällande 1 mom.

Betänkande FvUB 12/2019 rd

Vid sakkunnighörandet har utskottet gjorts uppmärksamt på att de uppgifter som avses i bestämmelsen är sådana personuppgifter som avses i artikel 4.1 i den allmänna dataskyddsförordningen, om uppgifterna kan kopplas direkt eller indirekt till en fysisk person. I den föreslagna bestämmelsen har de uppgifter som lämnas ut trots sekretessbestämmelserna inte begränsats till sådana uppgifter som är nödvändiga enligt grundlagsutskottets vedertagna tolkningspraxis.

Utskottet anser att en omfattande rätt att lämna ut uppgifter mellan användarorganisationen och stödtjänsteproducenten i princip är motiverad. I produktionen av stödtjänster behandlas dock enligt utskottets uppfattning personuppgifter om förvaltningens kunder som använder stödtjänster i stor utsträckning, och det är inte uteslutet att även känsliga uppgifter ingår i dessa uppgifter. För att trygga integriteten och skyddet för personuppgifter för förvaltningens klienter föreslår utskottet att utlämnandet av uppgifter i bestämmelsen begränsas till de uppgifter som är nödvändiga. Eftersom det föreslås att förutsättningarna för utlämnande av uppgifter ska vara likadana i paragrafens 1 och 2 mom., föreslår utskottet att denna begränsning görs också i paragrafens 1 mom.

2. Lag om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster

Rubriken och ingressen. Lagens rubrik har ändrats genom en tidigare godkänd ändring (RSv 20/2019 rd — RP 10/2019 rd). Detta måste också beaktas i ingressen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 3 i proposition RP 32/2019 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 32/2019 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) det inledande stycket i 5 § 1 mom. samt 10 §, 12 § 3 mom., 13 § 1 mom., 14 § och 25 § 1 mom., av dem 10 §, 12 § 3 mom. och 13 § 1 mom. sådana de lyder i lag / samt 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 926/2019, samt

fogas till 3 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., och till lagen nya 10 a–10 c § som följer:

3 §

Stödtjänster

I tjänsten för identifiering av fysiska personer får en person identifieras också med en sådan metod för identifiering som hör till de medel för elektronisk identifiering som ska erkännas ömsesidigt enligt artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG. I det fallet får det ur tjänsten för identifiering av fysiska personer till användarorganisationen lämnas ut också sådana identifieringsuppgifter om en person som i samband med identifieringstransaktionen förmedlas från en annan medlemsstat.

5 §

Användning av stödtjänster vid offentliga uppdrag

Följande myndigheter inom den offentliga förvaltningen är skyldiga att använda de stödtjänster som avses i 3 § 1 mom. 1–4, 7 och 8 punkten samt de uppgifter i behörighetstjänsten som gäller personers behörighet som lagliga företrädare, när stödtjänsten är tillgänglig och det serviceavtal för en tjänst som anskaffats självständigt och som motsvarar stödtjänsten i fråga har löpt ut, om inte myndigheten av tekniska eller funktionella skäl eller av skäl som hänför sig till kostnadsef-

Betänkande FvUB 12/2019 rd

fektiviteten eller informationssäkerheten nödvändigtvis måste använda andra tjänster i sin verksamhet eller i en del av den:

— — — — —

10§

Register över fullmakter och andra viljeyttringar samt förutsättningar för registrering

I syfte att tillhandahålla behörighetstjänsten för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ett register över sådana fullmakter att sköta ärenden och andra ensidiga viljeyttringar som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata specificerat på förhand och som avgetts av fysiska personer och på sammanslutningars och rättsliga gemenskapers vägnar. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan vid tillhandahållandet av behörighetstjänsten även förmedla sådana uppgifter om fullmakter och andra viljeyttringar som andra myndigheter har registrerat och förvaltar i egenskap av personuppgiftsansvariga, om den myndighet som registrerat dessa uppgifter har gett Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata tillstånd att förmedla uppgifterna och om verksamheten inte äventyrar tillförlitligheten hos de uppgifter som förmedlas via behörighetstjänsten.

Registrering av en viljeyttring som avses i 1 mom. förutsätter att den som avger viljeyttringen identifieras på ett tillförlitligt sätt med hjälp av tjänsten för identifiering av fysiska personer eller med någon annan sådan metod för identifiering som är informationssäker och bevislig. Registreringen förutsätter dessutom att personens handlingsbehörighet och vid behov behörighet kan kontrolleras i de register som avses i 1 mom. eller i 9 § eller motsvarande utländska register eller i till riktigheten bestyrkta dokument som baserar sig på uppgifter i dessa register eller andra dokument som på ett tillförlitligt sätt påvisar behörigheten eller handlingsbehörigheten. Personens handlingsbehörighet behöver inte kontrolleras, om uppgifterna inte finns att tillgå i de register som avses i 9 §.

Registrering av en viljeyttring kan även basera sig på en skriftlig fullmakt eller annan viljeyttring, om det inte finns anledning att betvivla dokumentets autenticitet och integritet.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata godkänner de andra metoder för identifiering som avses i 2 mom. än tjänsten för identifiering av fysiska personer. Innan elektroniska metoder för identifiering godkänns, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata höra finansministeriet och Transport- och kommunikationsverket. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska se till att avgiftsfri information om användningen av godkända metoder finns tillgänglig via det allmänna datanätet.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska sörja för integriteten hos innehållet i den registrerade viljeyttringen och för att uppgifterna om godkännandet av viljeyttringen och om den identifiering av personen som föregår godkännandet kan kopplas samman med viljeyttringens innehåll.

10 a §

Radering av viljeyttringar ur registret

En viljeyttring som registrerats i det register som avses i 10 § 1 mom. ska raderas ur registret på begäran av den som avgett viljeyttringen eller den befullmäktigade. Vid identifieringen av den

Betänkande FvUB 12/2019 rd

som begär radering av viljeyttringen och vid kontrollen av förutsättningarna för radering ska 2, 3 och 5 mom. i den paragrafen iakttas.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan utan begäran radera en viljeyttring ur registret eller tillfälligt förhindra användningen av uppgifterna om viljeyttringen, om myndigheten har skäl att misstänka att viljeyttringen har registrerats på felaktiga grunder. Innan viljeyttringen raderas ur registret, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata höra den som avgett viljeyttringen.

10 b §

Skötsel av uppgifter som gäller registrering av viljeyttringar inom ramen för samservice

Utöver vad som i 6 § i lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen (223/2007), nedan *samservicelagen*, föreskrivs om uppgifter som sköts inom ramen för samservice, får Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata överföra biträdande uppgifter som gäller registrering av viljeyttringar till att skötas inom ramen för samservice. Dessa uppgifter kan omfatta

1) registrering av viljeyttringar och kontroll av de i 10 § i denna lag avsedda förutsättningarna för registrering, vid behov genom tilläggsutredningar,

2) radering av viljeyttringar ur registret på begäran av den som avgett viljeyttringen eller den befullmäktigade samt kontroll av de i 10 a § i denna lag avsedda förutsättningarna för radering av viljeyttringar ur registret, vid behov genom tilläggsutredningar,

3) rådgivning i samband med registrering av viljeyttringar.

Om samservicens uppdragstagare inte ens efter tilläggsutredningar kan registrera viljeyttringen eller radera viljeyttringen ur registret i enlighet med begäran, ska den överföra ärendet till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för behandling.

I ett samserviceavtal om skötsel av sådana uppgifter som avses i denna lag får avvikelse göras från den bestämmelse i 5 a § i samservicelagen enligt vilken ersättning ska betalas för uppdragstagarens kostnader. I avtalet kan det också bestämmas att en myndighet som är användarorganisation i behörighetstjänsten deltar i ersättningarna för uppdragstagarens kostnader.

10 c §

Förfarandet vid registrering av viljeyttringar och radering av viljeyttringar ur registret

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller samservicens uppdragstagare ska informera den som avgett en viljeyttring om att viljeyttringen registrerats eller raderats ur registret.

Om registrering av en viljeyttring eller radering av en viljeyttring ur registret inte ens efter en begäran om tilläggsutredning har kunnat göras i enlighet med begäran om registrering eller radering ur registret, eller om radering av en viljeyttring ur registret utan begäran är obefogad enligt den som avgett viljeyttringen, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fatta ett beslut om saken och informera den som begärt registrering av viljeyttringen eller radering av viljeyttringen ur registret eller den som är missnöjd med en sådan radering av viljeyttringen ur registret som gjorts utan begäran om sitt beslut och om möjligheten att begära omprövning av beslutet.

I fråga om sådan radering av en viljeyttring ur registret eller ett sådant förhållande av användning av en viljeyttring som gjorts utan begäran ska Myndigheten för digitalisering och befolk-

Betänkande FvUB 12/2019 rd

ningsdata även informera dem som enligt myndighetens uppgift har förlitat sig på viljeyttringens giltighet. Bestämmelser om utlämnande av uppgifter som behandlas inom tjänsteproduktionen finns i 14 §.

12 §

Behandling av uppgifter inom tjänsteproduktionen

Vid tillhandahållandet av tjänsten för identifiering av fysiska personer har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata rätt att till den användarorganisation som förvaltar den elektroniska tjänst som en person använder lämna ut uppgift om personens namn, personbeteckning och elektroniska kommunikationskod, om användarorganisationen enligt lag har rätt att behandla dessa uppgifter. Vid tillhandahållandet av den *identifieringstjänst för utländska medborgare* som avses i 69 a § 1 mom. i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata rätt att till den användarorganisation som tillhandahåller den elektroniska tjänst som en person använder lämna ut de uppgifter som behövs för att identifiera personen, om användarorganisationen enligt lag har rätt att behandla dessa uppgifter.

13 §

Bevarande av uppgifter som behandlas inom tjänsteproduktionen

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska såsom personuppgiftsansvarig för uppgifter som behandlas i tjänsten för identifiering av fysiska personer och i identifieringstjänsten för utländska medborgare bevara de uppgifter som behövs för att verifiera en identifieringstransaktion i fem år räknat från ingången av det kalenderår som följer efter identifieringstransaktionen.

14 §

Utlämnande av uppgifter som behandlas inom tjänsteproduktionen

Utöver vad som föreskrivs i 12 § 3–5 mom. får serviceproducenten trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som registrerats om användningen av stödtjänsten till den användarorganisation i samband med vars elektroniska tjänst eller annan skötsel av ärenden uppgifterna har registrerats eller som har varit en part i kommunikation som förmedlats via meddelandeförmedlingstjänsten, om **uppgifterna är nödvändiga för användarorganisationen**

- 1) för att säkerställa eller förbättra funktionen hos sin elektroniska tjänst,
- 2) för att säkerställa informationssäkerheten eller utreda störningar i informationssäkerheten hos sin elektroniska tjänst,
- 3) för att visa att uppgifterna behandlats på riktigt sätt i samband med skötseln av ärenden eller annars för att utreda problem vid skötseln av ärenden.

Betänkande FvUB 12/2019 rd

Användarorganisationen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter som registrerats om användningen av dess elektroniska tjänst till den serviceproducent vars stödtjänst används inom den elektroniska tjänsten, om **uppgifterna är nödvändiga för serviceproducenten**

- 1) för att säkerställa eller förbättra funktionen hos en stödtjänst,
- 2) för att säkerställa informationssäkerheten eller utreda störningar i informationssäkerheten hos en stödtjänst,
- 3) för att visa att uppgifterna behandlats på riktigt sätt i samband med skötseln av ärenden eller annars för att utreda problem vid skötseln av ärenden.

Serviceproducenten får, om inte något annat följer av 11 eller 12 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, lämna ut uppgifter som registrerats om användningen av stödtjänsten

- 1) till den person vars användning av stödtjänsten eller annan skötsel av ärenden uppgifterna gäller,
- 2) till den person för vars räkning någon har använt stödtjänsten eller i övrigt skött ärenden,
- 3) för ett specificerat syfte, om den person vars användning av stödtjänsten eller annan skötsel av ärenden uppgifterna gäller uttryckligen har samtyckt till utlämnandet.

25 §

Kostnaderna för stödtjänsterna

Kostnaderna för produktionen av stödtjänsterna täcks med statens medel och användningen av stödtjänsterna är avgiftsfri för användarorganisationerna, med undantag för användningen av de tjänster som avses i 3 § 4–6 och 8 punkten, för vilken serviceproducenten kan ta ut en avgift av användarorganisationen. Bestämmelser om avgifterna finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster

I enlighet med riksdagens beslut
föres till lagen om befolkningsdatasystemet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas certifikattjänster (661/2009) ett nytt 6 a kap. som följer:

6 a kap.

Identifieringstjänsten för utländska medborgare

69 a §

Identifieringstjänsten för utländska medborgare

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska producera, tillhandahålla och administrera en identifieringstjänst för verifiering och identifiering av utländska medborgare (*identifieringstjänsten för utländska medborgare*).

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata tillhandahåller identifieringstjänsten för utländska medborgare som en sådan stödtjänst som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016), nedan *lagen om stödtjänster*.

69 b §

Beviljande och återkallelse av identifieringsverktyg för utländska medborgare

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata beviljar, för användning av identifieringstjänsten, på ansökan ett identifieringsverktyg till en utländsk medborgare som saknar finsk personbeteckning och som inte kan identifieras med hjälp av den tjänst för identifiering av fysiska personer som avses i 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen om stödtjänster.

Vid beviljande av ett identifieringsverktyg kan kontrollen av identiteten hos den som ansöker om identifieringsverktyget grunda sig på en sådan informationssäker och bevislig elektronisk identifieringsmetod som godkänts av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller på en identitetshandling som utfärdats av en myndighet.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska återkalla en utländsk medborgares identifieringsverktyg på begäran av innehavaren av identifieringsverktyget. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan utan begäran återkalla eller förhindra användningen av ett identifieringsverktyg, om myndigheten har skäl att misstänka att identifieringsverktyget används

Betänkande FvUB 12/2019 rd

av någon annan än den det har beviljats till eller att säkerheten vid användningen av identifieringsverktyget annars har äventyrats. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska så snart som möjligt underrätta innehavaren av identifieringsverktyget om att identifieringsverktyget har återkallats eller användningen av det förhindrats samt om tidpunkten för och orsakerna till detta.

Om ett identifieringsverktyg inte kan beviljas eller återkallas på begäran av den som ansöker om detta, ens efter en begäran om tilläggsutredning, eller om återkallelse av ett identifieringsverktyg utan begäran är obefogad enligt innehavaren av identifieringsverktyget, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fatta ett beslut om saken och informera den som ansökt om identifieringsverktyget eller om återkallelsen av identifieringsverktyget, eller den som är missnöjd med en sådan återkallelse av ett identifieringsverktyg som gjorts utan begäran, om sitt beslut och om möjligheten att begära omprövning av beslutet.

I fråga om sådan återkallelse av ett identifieringsverktyg som gjorts utan begäran ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata även informera dem som enligt myndighetens uppgift har förlitat sig på identifieringsverktygets giltighet.

69 c §

Registret över identifieringsverktyg för utländska medborgare

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska, för tillhandahållandet av identifieringstjänsten för utländska medborgare, föra ett register över de utländska medborgarna och de identifieringsverktyg som beviljats dem. I registret får följande uppgifter om utländska medborgare registreras:

- 1) de personuppgifter, inklusive fotografi, som ingår i den av en myndighet utfärdade identitetshandling som använts för kontroll av identiteten samt uppgifter som specificerar identitetshandlingen,
- 2) de personuppgifter som förmedlas i samband med den elektroniska identifieringsmetod som använts för kontroll av identiteten samt uppgifter om den elektroniska identifieringsmetoden,
- 3) det fotografi som används för kontroll av identiteten med tekniska metoder samt uppgifter som skapas vid teknisk jämförelse av fotografier,
- 4) en identifieringskod för personen,
- 5) en identifieringskod för identifieringsverktyget,
- 6) kontaktuppgifter,
- 7) andra än i 1–6 punkten avsedda uppgifter som behövs för tillhandahållandet av identifieringstjänsten.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata får behandla fotografier av personer och de uppgifter som skapas vid teknisk jämförelse av fotografier endast för kontroll av identiteten.

Uppgifterna i registret över identifieringsverktyg för utländska medborgare får bevaras i fem år räknat från ingången av det kalenderår som följer efter den sista identifieringstransaktion som gjorts med identifieringsverktyget. Om identifieringsverktyget inte har använts, får uppgifterna bevaras i fem år räknat från ingången av det kalenderår som följer efter beviljandet av identifieringsverktyget.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter inom tjänsteproduktionen i fråga om identifieringstjänsten för utländska medborgare, om krav som gäller identifieringstjänsten och användningen av den och om styrningen av tjänsteproduktionen finns i 3–5 kap. i lagen om stödtjänster.

Betänkande FvUB 12/2019 rd

69 d §

Skötsel av uppgifter som gäller beviljande och återkallelse av identifieringsverktyg inom ramen för samservice

Utöver vad som i 6 § i lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen (223/2007), nedan *samservicelagen*, föreskrivs om uppgifter som sköts inom ramen för samservice, får Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata överföra biträdande uppgifter som gäller beviljande och återkallelse av identifieringsverktyg och uppdatering av registeruppgifter om identifieringsverktyg till att skötas inom ramen för samservice. Dessa uppgifter kan omfatta

- 1) verifiering av identiteten hos dem som ansöker om identifieringsverktyg och hos innehavare av identifieringsverktyg,
- 2) registrering i det register som avses i 69 c § i denna lag av personuppgifterna för dem som ansöker om identifieringsverktyg och för innehavare av identifieringsverktyg,
- 3) återkallelse av identifieringsverktyg på begäran av innehavaren av identifieringsverktyget,
- 4) rådgivnings- och stödtjänster i samband med ansökan om och återkallelse av identifieringsverktyg.

Om samservicens uppdragstagare inte ens efter tilläggsutredningar kan verifiera sökandens eller innehavarens identitet eller återkalla identifieringsverktyget på begäran av innehavaren, ska uppdragstagaren överföra ärendet till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för behandling.

I ett samserviceavtal om skötsel av sådana uppgifter som avses i denna lag får avvikelse göras från den bestämmelse i 5 a § i samservicelagen enligt vilken ersättning ska betalas för uppdragstagarens kostnader. I avtalet kan det också bestämmas att en myndighet som använder identifieringstjänsten för utländska medborgare deltar i ersättningarna för uppdragstagarens kostnader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen (223/2007) 6 § 1 mom. 8 punkten, sådan den lyder i lag 247/2017, och
fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lag 247/2017, en ny 9 punkt som följer:

Betänkande FvUB 12/2019 rd

6§

Uppgifter som sköts inom ramen för samservice

Följande kundservicefunktioner får skötas som samservice:

-
- 8) försäljning av uppdragsgivarens produkter samt omedelbar vidarebefordran av betalningar-
na och uppgifterna om dem till uppdragsgivaren,
 - 9) andra än i 1–8 punkten avsedda uppgifter som anges i lag.
-

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 3.12.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Riikka Purra saf
vice ordförande Mari-Leena Talvitie saml
medlem Jussi Halla-aho saf
medlem Eveliina Heinäluoma sd
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mats Löfström sv
medlem Mauri Peltokangas saf
medlem Juha Pylväs cent
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Matti Semi vänst
ersättare Mari Rantanen saf.

Sekreterare var

plenarråd Henri Helo.